

OBČINSKA UPRAVA

GLASILO „KMETSKE ŽUPANSKE ZVEZE“.

IZDAJATELJ IN LASTNIK: „KMETSKA ŽUPANSKA ZVEZA“.

Izhaja dvakrat na mesec, ter stane celoletno 6 kron, polletno pa 3 krome.

Dopise je pošiljati uredništvu „Občinske Uprave“ v Ljubljani. — Rokopisi se ne vračajo.

Odgovorni urednik:

Dr. Vladislav Pegan.

Posamezna številka 20 vinarjev.

Naročnino in oglase sprejema upravništvo „Občinske Uprave“ v Ljubljani.

Cena oglasom je za dvostopno petitno vrsto 20 vinarjev, večkratno inseriranje po dogovoru.

Opravljeni red za občinske odbore.

V 2. številki „Občinske Uprave“ l. 1913 (stran 11) smo omenili vsled neke prošnje, da naj priobčimo vzorec za opravljeni (poslovni) red, — da bo izdal tak vzorni red za občine deželni odbor.

Deželni odbor je sedaj dal natisniti „opravljeni red“ in ga razposlal vsem županstvom s posebno okrožnico, ki jo priobčujemo v sledečem z željo, naj pač nobena občina ne opusti skleniti opravljeni red, s katerim bo izdatno pospešeno delovanje občinskih odborov.

V nadi, da bo ustrezno tudi izvenkranjskim slovenskim občinam, priobčujemo obenem „opravljeni red“, ki ga ravno tako lahko sprejmo, — prilagodivši ga lastnim razmeram.

Okrožnica

vsem županstvom.

Št. 21.295/11. — Deželni odbor je deloma na podlagi določil občinskega reda, deloma vpoštevaje dane dejanske razmere in potrebe, sestavil enoten „Opravljeni red“ za poslovanje županstev in občinskih odborov.

En izvod tega „Opravljenega reda“ se pošilja županstvu, da ga predloži občinskemu odboru, kateri naj sklepa, če in v koliko kaže za tamošnjo občino sprejeti določbe „Opravljenega reda“. Razume se ob sebi, da občinski odbor odkloni lahko sprejem „Opravljenega reda“ sploh, lahko pa tudi izpusti ali po potrebi spremeni posamezne določbe, v kolikor to dopušča občinski red.

Deželni odbor toplo priporoča vsem občinskim odborom, da ta „Opravljeni red“ uvedejo v svojih občinah in se potem ravnajo natančno po njem, ker se bo na ta način ne le doseglo enotno poslovanje občin na Kranjskem, ampak zlasti tudi izognilo mnogim pogrškostem formalno-pravnega značaja, kateri imajo za

posledico ničnost ukrepov županstva ali občinskega odbora.

Glede uvedbe pododsekov v smislu §§ 22. do 27. se pripomni, da bodo ti pododseki potrebni in umestni samo v večjih občinah, ne pa tudi v manjših. Manjše občine tedaj lahko izpuste ta določila iz svojih opravljenih redov. Pa tudi tam, kjer bi se pododseki uvedli, občinski odbor ni navezan na vse našteje odseke ali pa na ravno te odseke, ampak lahko enega ali drugega izpusti oziroma po potrebi uvede kak drugačen pododsek. Izvzemši določila o pododsekih bo sestavljeni opravljeni red prikladen za vsako občino.

Od deželnega odbora kranjskega.

V Ljubljani, dne 20. junija 1914.

Opravljeni red

za občinski odbor občine sklenjen v seji občinskega odbora dne

Vodstvo občinskih opravil.

§ 1.

Župan ali, če je ta zadržan, njegov namestnik (prvi oziroma naslednji občinski svetovalec) vodi občinska opravila po določbah občinskega reda.

Njemu so podrejeni vsi občinski uslužbenci in organi, katerim imajo občinski odborniki samo tedaj pravico dajati povelja in naročila, ako jim je poverjeno vodstvo določenih poslov.

Vendar pa imajo vsi občinski uslužbenci dolžnost po naročilu župana njemu ali od njega označenim osebam vsak čas dati zaželjena poročila. Ako bi zahtevalo kako oblastvo ali kak uradni organ pri uradnem opravilu postavno predpisano posredovanje občinskega zastopnika, se mora to zgoditi vedno uradnim potom, na kar županstvo odpošlje zastopnika.

Za občinski urad se določajo uradne ure, župan osebno uraduje vsak

§ 2.

Ako tekom volilne dobe izstopi več občinskih svetovalcev, slede jim po vrsti ostali svetovalci in novoizvoljeni se uvrste na zadnjem mestu.

Seje občinskega odbora.

§ 3.

Občinski odbor rešuje odkazana mu opravila v rednih in izrednih sejah.

Redne seje se vršijo najmanj vsakega četrta leta. Izredne seje se morajo vršiti

1. vsled odredbe župana, kolikorkrat je treba;
2. ako se to zahteva od političnega okrajnega oblastva ali v kaki zadevi, ki se tiče lastnega področja občine, od deželnega odbora;
3. na zahtevo najmanj ene tretjine članov občinskega odbora.

Seje občinskega odbora se ne smejo vršiti v gostilniških prostorih ali v prostorih, ki meje nanje.

§ 4.

Župan ali, če je ta zadržan, njegov namestnik povabi vsaj dva dni poprej občinski odbor k seji z vabilno polo, v kateri je navesti, kje in kdaj se vrši seja in kateri predmeti se bodo pri njej obravnavali.

Vsak član odbora mora s svojim podpisom na vabilni poli potrditi, da je vzel vabilo na znanje.

Ako je zadržan priti k seji, ima navesti vzrok zadržka na vabilni poli ali pa ga, če je mogoče, ustmeno ali pismeno dve uri pred sejo naznaniti županu. Namesto zadržanih članov odbora, je povabiti namestnike iz dotičnih volilnih razredov.

Vsako občinsko sejo je, preden se vrši, po občini razglasiti na običajen način. Izjema je dopustna le v nujnih slučajih.

Razglas o sklicanju seje je z dnevnim redom vred nabiti tudi na uradni deski.

§ 5.

Seja je sklepčna, če je bilo povabilo pravilno (§ 4.) in če sta, všteti predsednika, navzoči dve tretjini vseh članov odbora. Izjema nastane tedaj, če člani odbora, že v drugič sklicani k posvetovanju o enem in istem predmetu (to je predmetu prve seje), vendar ne pridejo v zadostnem številu in se to število ne da dopolniti z namestniki, katere je istočasno povabiti k drugemu posvetovanju. V takem slučaju zadošča, da je odbor sklepčen, ako je navzočih vsaj polovico odbornikov. Kadar se odborniki skličejo v drugič oziroma povabijo namestniki, jih je treba izrecno opozoriti na to določbo.

Župan ima pravico, vsakega odbornika in namestnika, kateri k tej drugi seji ni prišel in se ne more opravičiti, kaznovati z globo do 20 K, ki gre v občinsko blagajno.

O pritožbah zoper prisojene globe razsoja deželni odbor.

O sklepčnosti odbora za volitev starejšinstva obsega § 34. obč. volilnega reda podrobnejša določila; (§ 42. obč. reda).

§ 6.

Odborove seje so javne, vendar se sme izjemoma na predlog župana ali treh odbornikov skleniti, da je seja tajna; nikdar pa se to ne sme zgoditi za one seje, v katerih se obravnavajo občinski računi ali občinski proračun.

Župan ima pravico, z ozirom na razpoložljivi prostor določiti število poslušalcev. To število sme izpremeniti občinski odbor.

Disciplinarne stvari in oddaje služb naj se vedno rešujejo v tajni seji.

Ako bi se poslušalci vtikali v odborova posvetovanja ali bi ga celo ovirali v sklepanju, ima predsednik pravico in dolžnost, po predidočem brezuspešnem posvarilu ukazati, da se prostor za poslušalce izprazni; (§ 47. obč. reda).

§ 7.

Občinski uradniki smejo biti po naročilu predsednika ali vsled sklepa odbora pri sejah navzoči, da od slučaja do slučaja dajo potrebna pojasnila.

§ 8.

Zapisnik javne seje ima pisati občinski tajnik, ako pa tega ni in pa v tajnih sejah pa tisti odbornik, ki ga za to določi predsednik. V zapisniku je navesti predvsem navzoče odbornike, od nenavzočih pa one, ki so se opravičili; potem je vanj sprejeti stavljene predloge in sprejete sklepe, pri katerih je označiti razmerje glasov.

Zapisnik se mora prečitati v prihodnji seji in podpisati od predsednika, od dveh odbornikov, ki jih ta določi, in od zapisnikarja. Vsakemu občanu je na voljo dano, da si ga vpogleda in da zahteva na svoje stroške njega prepis.

Obravnave občinskega odbora.

§ 9.

Predlogi posameznih članov se lahko stavijo pismeno ali ustmeno. Če predlog zadeva predmet, ki ni na dnevnem redu, ga je vzeti takoj v razpravo le tedaj, če se poleg predlagatelja izreče za nujnost še četrtnina navzočih članov, sicer ga je dejati na dnevni red prihodnje seje.

§ 10.

Župan vodi sejo in daje pojasnila. Ako pa sam zastopa kak predlog, mora odstopiti predsedovanje svojemu namestniku, in sicer dotlej, da se izvrši o njegovem predlogu glasovanje, katerega se udeleži tudi on. Ravnotako mora odstopiti predsedovanje svojemu namestniku, dokler se hoče sam udeleževati debate.

§ 11.

Nobenemu članu ni dovoljeno, da k enemu predmetu govori več kakor dvakrat, izvzeta od tega sta predlagatelj in poročevalec, ki imata vselej zadnjo

besedo. Predsednik sme vendar, ako to sklene občinski odbor, pri posebno važnih razpravnih predmetih dovoliti večjo govorniško prostost.

Predlogi na konec debate, preložitev razpravnega predmeta in prehoda na dnevni red, o katerih se mora glasovati takoj brez debate, dalje opozoritve na pravilni red, stvarni in osebni popravki se ne smatrajo kot govori k predmetu.

Če se sprejme predlog na konec debate, smejo že priglašeni govorniki še govoriti.

§ 12.

Vsak govornik govori obrnjen proti predsedniku, pogovori niso dovoljeni. Predsednik sme sejo za kratek čas prekiniti ali popolnoma končati.

Vsak član ima pravico dati na zapisnik svoje od sprejetega sklepa različno glasovanje, vendar pa mora to zahtevo staviti takoj.

§ 13.

Ako se govornik oddalji od predmeta, ga mora predsednik poklicati — „k stvari“ —, ako se poslužuje žaljivih ali nedostojnih besed pa — „k redu“ —. Po tretjem brezuspešnem opominu se mu sme odvzeti beseda.

§ 14.

Za veljaven sklep je potrebna absolutna večina glasov navzočih članov odbora.

Predsednik glasuje samo tedaj, kadar je na obeh straneh enako glasov in odločuje s svojim glasom.

Glasovanje je ustno; po previdnosti predsednika pa se lahko izvrši tudi s tem, da se vstane in obsedi. Glasovanje z dviganjem rok je nedopustno in neveljavno; (§ 46., odst. 3., obč. reda.)

V dvomljivih slučajih sme predsednik odrediti poimensko glasovanje, kar se mora tudi zgoditi, ako to zahteva polovica navzočih članov.

Volitve in oddaje služb se smejo po sklepu odbora izvršiti z listki; (§ 46. obč. reda.)

§ 15.

Ako je predmet posvetovanja in sklepanja poslovanje kakega člana starejšinstva ali odbora, se mora prizadeti član vzdržati glasovanja, mora pa prisostvovati seji, če se to zahteva, da dá zaželjena pojasnila. Odstraniti se mora vsak član starejšinstva ali odbora, ako so predmet posvetovanja in glasovanja njegovi zasebno-pravni interesi ali interesi njegove žene ali oseb, ki so mu v sorodu ali v svaštvu do vštrevši drugega kolena; (§§ 43. in 44. obč. reda.)

§ 16.

Že storjeni sklep se v isti seji ne more prenehati. Ako pa večina navzočih zahteva, mora predsednik sklep sistirati in ga dejati na dnevni red prihodnje seje; novega sklepa odbor sam ne more več sistirati.

Na koncu seje se smejo staviti na predsednika pismena ali ustmena vprašanja, na katera mora ta odgovoriti ali takoj ali najkasneje z prihodnji seji. Vendar

pa ima ta pravico zahtevati, da se mu vprašanje pisмено predloži.

Debata o odgovorih je dopustna samo, ako jo sklene odbor.

§ 17.

Sejne točke pridejo na posvetovanje po svojem redu. O važnejših razpravnih predmetih poročajo posebej za to določeni poročevalci.

O onih točkah, ki niso bile odkazane kakemu poročevalcu, poroča predsednik sam.

Če odbor to sklene, se sme red posvetovalnih točk tudi izpremeniti.

§ 18.

Pred glavnim predlogom pridejo na glasovanje izpreminjevalni predlogi, in sicer najprej oni, ki najbolj utesnujejo glavni predlog. Dodatni predlogi pa pridejo na glasovanje šele, ko je sprejet glavni predlog.

Blagajniško poslovanje.

§ 19.

Blagajnik mora voditi blagajniško knjigo, v katero je vpisovati natančno vse dohodke in izdatke z izkazili vred.

§ 20.

Ves denar, razen kolikor ga je potrebno za tekoče poslovanje, se mora shraniti v občinski blagajni. Do občinske blagajne imata blagajnik in tajnik vsak po en ključ.

V občinski blagajni se morajo shraniti tudi drugi vrednostni predmeti in glavinsko premoženje, ki mora biti vinkulirano.

§ 21.

Občinski odbor voli dva revizorja, ki morata vsaj vsakega pol leta pregledati blagajniška dnevnik občinskega zaklada in občinskega ubožnega zaklada in obenem skontrirati blagajno.

Župan ima pravico, vsak čas pregledati blagajno in si vpogledati vse račune, knjige in blagajniška izkazila.

Pododseki.

§ 22.

Občinski odbor voli v seji, v kateri se konstituira, sledeče pododseke:

1. ubožni odsek;
2. stavbni odsek;
3. finančni odsek;
4. gozdni odsek;
5. zdravstveni odsek;
6. pravni in policijski odsek.

Vsak pododsek sestoji praviloma iz štirih članov. Župan določi za vodstvo vsakega pododseka občinskega svetovalca, vendar pa si sme sam pridržati vodstvo poljubnega pododseka. Pododseke sklicujejo njih načelniki. Pododseki so sklepčni, ako je navzoč načelnik in dva odbornika, in sklepajo z navadno večino glasov navzočih.

Načelnik ima pravico glasovati in njegov glas odločuje pri enakosti glasov.

Sklepi se zapišejo; v občinskem odboru jih praviloma zastopa načelnik. Manjšina ima pravico, dati lastno poročilo. Župan ali, če je ta zadržan, prvi občinski svetovalec ima pravico, prisostvovati vsem sejam kot polnopraven udeleženec.

Pododseki imajo pravico, posluževati se posvetovalnice; sicer je za to potrebno dovoljenje župana.

Občinski odbor ima seveda pravico, v važnejših zadevah, kakor n. pr. v železniških vprašanjih, v vprašanjih glede razsvetljave itd., izvoliti nadaljnje specialne pododseke.

§ 23.

Ako se oddeli kak predmet več pododsekom v skupno posvetovanje, jih skliče k seji po činu najvišji občinski svetovalec.

Pri skupnih sejah, pri katerih morajo biti navzoči od vsakega pododseka vsaj trije člani, predseduje po činu najvišji načelnik.

Navadna večina odloča. Ako je enako število glasov, odloča predsednik.

§ 24.

Načelniki pododsekov dobivajo akte od župana v skupni prejemni knjigi, v katero morajo vpisati datum in ime.

Kadar se akti vrnejo, se to zapiše v knjigi.

§ 25.

Ako izstopi kak član iz pododseka, se izvoli v prihodnji seji občinskega odbora nov član.

§ 26.

V splošnem je odkazano:

1. ubožnemu odseku: vsa ubožna oskrba in dobrodelni zavodi;

2. stavbnemu odseku: stavbne zadeve, razsvetljava, ognjavnost, olupševalne zadeve in cestne zadeve; pri slavnostih razobešanje zastav in okrašenje hiš, končno klavnica;

3. finančnemu odseku: finančne stvari, kontrolne in vojaške zadeve;

4. gozdnemu odseku: gozdne stvari, nasadi;

5. zdravstvenemu odseku: z državnim zakonom z dne 30. aprila 1870 odkazana zdravstvena policija, posebno živinski in mesni ogleđ, nadzorstvo mleka, končno nadzorstvo v klavnici;

6. pravnemu in policijskemu odseku: vse pravne stvari, osebne zadeve, sprejem v občinsko zvezo (podelitev meščanstva), slednjič šolske in tržne zadeve.

Pododsekom odkazuje njih posle župan in v slučaju spora občinski odbor.

§ 27.

Pododseki imajo pravico, vpogledati si listine in račune in k svojim posvetovanjem, pri katerih je zmiselno uporabljati ta opravljeni red, pritegniti izvedence; iz registrature se jim smejo dajati akti le z dovoljenjem župana.

Izprememba.

§ 28.

Ta opravljeni red se sme izpremeniti samo na predlog, ki ga je član odbora vložil pismeno štiri tedne poprej in potem, ko se je predlog obravnaval v zmyslu tega opravljenega reda. V dotični seji mora glasovati tri četrtine navzočih za izpremembo.

Slavnostna seja v Št. Vidu nad Ljubljano.

Zapisnik o občinski seji dne 7. junija 1914.

Navzoči so: župan Belec A., Šušteršič Jan., Šušteršič Jakob, Babnik V., Juvan S., Suhadolc Anton, Čamernik Jan., Zabret Val., Arhar Jan., Škof Lovro, Mrhar Vid, Bizjak Fr., Erjavc Anton, Kregar Jože, Bonča Jan., Satler Fr., Bonča Jan., Bitenc Fr., Knific Jože, Erjavc Ant., Kregar Jože, Juvan Franc.

Župan konstatuje sejo sklepčno.

Predmet.

Slavnostna seja o 25 letnici ustanovitve prostov. gasilnega društva v Št. Vidu nad Ljubljano.

Župan izvaja: K današnji seji sem Vas povabil, da simpatizujete pri redki in pomenljivi slavnosti dobrodelnega, človekoljubnega in požrtvovalnega gasilnega društva, ki slovesno praznuje svoj 25 letni obstanek. Osem gasilcev bode odlikovanih za lepo dobo 25 let, ker smo zvesto svoje delo, moč in zdravje žrtvovali v blagor ljudstva.

Št. Vidsko gasilno društvo si je skozi 25 letni obstanek napravilo prostorno, čedno shrambo, ki je v olupšavo Št. Vida, in pridobilo veliko potrebnega gasilnega orodja, kojega inventar je vreden 10.259 K. To vse brez kake podpore iz občinske blagajne. Plačalo se je le od podpor in daril.

Od tega društva so se ustanovila v naših podobčinah gasilna društva v Vižmarjih, Glince-Podutik in Stanežiče. Tudi ta društva so si napravila potrebno gasilno orodje vredno skupno 10.404 K. — Naša občina ima skupaj za 20.663 K gasilskega inventarja, in je s tem prav dobro preskrbljena.

Lepo premoženje je to za obrambo požarov, lep vspeh in korist občine. Še veliko večja je pa dobrota za občino in ljudstvo, ko se je v 25 letni dobi veliko ljudskega premoženja rešilo pri požarih. Gotovo je tudi vspešno tolažilo nesrečnim pogorelcem, ko so videli priti gasilce k žalostnemu požaru. Navzoč sem bil pri raznih požarih, ko si je pogorelec hvaležno obrisal solze, ko je zagledal gasilce. Taka priznanja so gasilce vspodbujala, da smo delovali še z večjo vnemo za blagi namen pri gasilstvu.

Spominjati pa se moram pri tej priliki prav posebno prvega dobrotnika našega gasilnega društva, našega presvitlega cesarja Franca Jožefa I., ki je ob ustanovitvi društva pred 25 leti daroval 160 K. Hva-

ležno zakličem: Bog ohrani našega dobrega vladarja in mu utrdi prepotrebno zdravje!

Poročilo župana se z navdušenim odobravanjem vzame na znanje in soglasno se izreče gosp. županu prisrčna čestitka k jubileju gasilnega društva, ter k odlikovanju g. župana, kot njega načelniku.

Med tem pridejo k seji tudi: deželni odbornik dr. Pegan, tajnik deželne gasilske zveze nadučitelj Lavtižar in odbornik deželne gasilske zveze Mejač.

Deželni odbornik dr. Pegan naznani, da je deželni odbor v svoji zadnji seji soglasno izrekel čestitko tukajšnjemu gasilnemu društvu in g. načelniku županu Anton Belec.

Naznanilo deželnega odbornika se z veseljem in navdušenjem vzame na znanje. V imenu deželne gasilske zveze častita tajnik g. nadučitelj Lavtižar.

Vprašanja in odgovori.

58. Vprašanje glede najemanja občinskih posojil.

V nekem konkretnem slučaju se je obrnila občina S. na deželni odbor s sledečim

vprašanjem:

Županstvo je kupilo z dovoljenjem občinskega odbora na javni dražbi neko hišo, ki bo služila za občinsko pisarno, ker je občina do sedaj še ni imela. —

Kupnino je treba plačati v dveh mesecih. — Vsled tega prosi županstvo pojasnila: Kje se naj izposodi denar? Ali naj si ga izposodi občina iz posojilnice in katere? Ali naj bi se razdelilo po davkih?

Ker prihajajo večkrat slična vprašanja, ne bo odveč, ako priobčimo v vednost tudi drugim občinom uradni odgovor dež. odbora, ki se glasi:

„Deželni odbor ni v stanu izrečno nasvetovati denarni zavod, kjer naj bi vzela občina posojilo v navedeni namen.

Po odredbi tuuradne okrožnice z dne 7. februarja 1913, št. 11.770/11 je dovoljeno najemati posojila le pri oblastveno potrjenih denarnih zavodih, kakor so hranilnice, ustanovljene po hranilničnem regulativu iz l. 1844, (n. pr. „Hranilnica kmečkih občin“ v Ljubljani, mestna hranilnica v Novem mestu i. dr.), ali pri deželni banki.

Pri kaki posojilnici (zadrugi) bi bilo izjemoma dovoljeno najeti posojilo le v tem slučaju, če je najame na svoje ime župan ali kak drug občinski zastopnik, občina pa prevzame poroštvo.

Tudi se sme najeti posojilo pri kakem zasebniku, če je to mogoče, v vsakem slučaju pa po najnižji sedaj mogoči obrestni meri.

Čas in način odplačila ima tudi le občinski odbor pravico določiti.

Po mnenju deželnega odbora bi bilo najumestneje plačati posojilo v več obrokih in dotična vračila z obrestmi vstaviti v redni letni proračun.

Nikake ovire seveda ni, če hoče županstvo samo in takoj pobrati prispevke od občanov po razmerju predpisanih direktnih davkov“.

59. Gospod J. O. v Osilnici.

Vprašanje (na d. o.):

1. Pri zadnji občinski seji je od povabljenih občinskih odbornikov prejelo osem za pot in prehrano po

2 K, ostali štirje pa niso dobili pri tej seji nikakega plačila, četudi so popred imeli zunanji po 2 K, v sedežu županstva stanujoči pa po 1 K 20 h. — Ali bi bilo umestno, da bi se sploh ne dalo nobenih plačil odbornikom, ker imamo itak močno zadolženo občinsko gospodarstvo? Omeniti je, da se vrše seje vedno ob nedeljah popoldne in takrat ne trpi nobeden kake izdatne škode.

2. Sedanji župan je za dalj časa odsoten, njegov namestnik — I. svetovalec pa je oddaljen od občinskega urada približno 10 km, drugi svetovalec je na Hrvaškem po krošnjarstvu, a četrti je oddaljen tudi 9 do 10 km, tako da imamo v bližini samo enega, to je III. svetovalca. Tako morajo v nujnih slučajih in potrebah čakati stranke dalj časa na rešitve. — Ali naj bi se v tem slučaju izvolil še en svetovalec v bližini občinskega urada, da bi se strankam na ta način odpomoglo?

3. Ustanovljen je tu posredovalni urad že dalj časa, deluje pa še ne, četudi je že vse pripravljeno, kakor zapisniki, i. dr., in so izvoljeni zaupni možje.

Kako in kam naj se stvar naznani, da se spravi v pravi tir?

4. Kako nam je ravnati takrat, če bi bili v zimskem času vsi naši štirje občinski svetovalci za dalj časa odsotni na krošnjarstvu po sosednjih krajih Hrvaške in Ogrske?

Odgovor (ur. pojasn. d. o.):

K 1. Z okrožnico (dež. odbora) z dne 5. oktobra 1913 št. 19.038 je bilo odredjeno, da se ne sme izplačevati občinskim odbornikom odškodnine za vdeležbo pri občinskih sejah.

To odredbo je tolmačiti tako, da občinskim odbornikom ne gre kaka nagrada za to, da prihajajo k sejam; vendar pa je opravičeno, da se jim povrnejo iz občinske blagajne gotovi stroški, t. j. resnični izdatki. — V tem slučaju bi bilo glede na krajevne razmere morda opravičeno, da se odbornikom iz oddaljenejših krajev, če imajo v resnici tudi večje stroške, ti stroški v višjem znesku povrnejo.

Če pa se vrše seje ob nedeljah popoldne in nimajo odborniki — kakor pravite — nobene škode, potem je kako plačilo neopravičeno.

K 2. Občinski red določa, da naj nadomešča župana v slučaju njegove odsotnosti prvi svetovalec — in če je ta zadržan — naslednji svetovalci po vrsti, kakor so bili izvoljeni.

Ako bi na ta način ne bilo zadosti poskrbljeno za županovega namestnika, mora biti vsekako prepriščeno občinskemu odboru, da z ozirom na krajevne razmere in posebne okoliščine določi še kakega drugega namestnika županu.

Če je pa treba županovo mesto sploh izpopolniti, potem je postopati po določbah § 43. obč. volilnega reda.

K 3. Kar se tiče poslovanja posredovalnega urada, bodi pripomnjeno, — da je predvsem stvar strank — obračati se nanj za poravnave ali pravne poskuse. V ta namen naj bi se občani primerno poučili s posebnim razglasom, na okrajno sodišče pa naj bi se stavilo vprašanje, zakaj ne pošilja kazenskih zadev radi žaljenja časti v svrhu spravnih poizkusov posredovalnemu uradu po določbah § 28. zakona z dne 27. septembra 1911 dež. zak. št. 45.

K 4. Za slučaj odsotnosti vseh štirih — postavno mogočih obč. svetovalcev, zlasti v zimskem času, — pač ne preostaja drugega, nego da vodi župan sam vse županske posle, in če je odsoten tudi ta in ni poskrbljeno za kakega drugega županovega namest-

nika, treba pač, da odlože odsotni svetovalci svoje mandate in se volijo drugi; — enako tudi župan.

Za vse to, in da se bodo županski posli redno in nemoteno vršili, mora pravočasno skrbeti občinski odbor. (D. o. št. 14.250 de 4. julija 1914.)

60. Županstvo Št. V.

Vprašanje:

Posesnik ima vodnjak na svoji parceli; pravico do vode iz njega imata še dva soseda. Oba imata sedaj svojo vodo doma, vendar od pravice do sosedovega vodnjaka nečeta odstopiti.

Vodnjak se je vedno popravljaj skupno, tako da so plačali vsi udeleženci stroške po enakih delih. Sedaj pa ona dva soseda, ki imata vodo doma, nečeta prispevati k popravilu vodnjaka, in je moral lastnik plačati sam vse stroške.

Ali se jih more prisiliti k plačilu prispevka za popravilo? In — ako bi ne plačala stroškov za popravilo — ali jima ne ugasne s tem pravica do vodnjaka?

Odgovor:

Razmerje je popolnoma zasebno-pravnega značaja, bodisi da izvira iz kakega dogovora, dosedanje stare (trdne) navade ali pa iz pridobljene služnostne pravice. V vsakem slučaju je mogoča ugotovitev, se-li more prisiliti koga izmed obeh k plačilu, — le sodnim putem, če se ne morejo ali nočejo z lepa sporazumeti.

Županstvo v tem oziru ne more ničesar ukreniti, ker ni za to kompetentno, pač pa je dana tu prilika za poravnavo spora potom obč. posredovalnega urada.

Tudi o tem, če ugasne pravica do vporabe vodnjaka, ako bi dotična posesnika ne hotela prispevati k popravilu, more razsojati le sodišče.

61. Županstvo D. M. v P.

Vprašanje:

Nek tukajšnji domačin, ki pa biva že več let v Zagrebu, je zaprosil za ubožni list radi neke tožbe, da mu ne bo treba plačevati kolkov. — Razmere njegove pa niso tu prav nič znane. Ali mora dati občina neznanu ubožni list?

Odgovor:

Naravno je, da mora vsa ubožtvena spričevala izdajati občina bivališča in ne domovna občina.

Za izdajanje takih spričeval v svrhu sodne porabe, da se dovoli komu pravica ubogih, obstoje postavni predpisi, po katerih jih morajo izdajati županstva tistih občin, kjer ima stranka domovališče ali bivališče, — (v mestih z lastnim statutom mestni magistrat); potrditi pa ima taka spričevala politično okrajno oblastvo.

Za izdajanje teh spričeval so merodajne odredbe ukaza ministrstva za pravosodje, za notranje zadeve in za finance z dne 23. maja 1897 drž. zak. št. 130; (primerjaj § 65. civilno-pravdnega reda, z dne 1. avgusta 1895, drž. zak. št. 113.)

62. Gosp. M. D. na S.

Vprašanje:

Prosim za nasvet v sledeči zadevi. S sosedom imava skupaj se držeče parcele. Na moji parceli stoji hiša, kozolec in gospodarsko poslopje, leseno in s slamo krito. — Sosed namerava zgraditi na svoji parceli novo hišo v razdalji 14 metrov od mojega gospodarskega poslopja in kozolca. — Ali bi bilo mogoče preprečiti sosedu zgradbo nove stavbe, in kako? Zaradi nove sosedove stavbe bode moje poslopje bolj v nevarnosti pred ognjem.

Odgovor:

Na to vprašanje odgovarjamo — bolj zaradi drugih nego Vam, ker Vas ne najdemo med člani naše Zveze. — Takih vprašanj, iz kojih se dá precej z gotovostjo sklepati, da izvirajo pač le iz neke priložne nagajivosti, nam ne prihaja ravno malo. Sosed proti sosedu — seveda! Mi vendar ne moremo storiti drugega, nego napotiti Vas na postavno pot, nikakor pa ne dajati navodila, kako naj se nasprotuje sosedu.

Za nameravano sosedovo stavbo se mora izvršiti pred vsem stavbni ogled po stavbni komisiji, kakor določa § 9. stavbnega reda. K temu ogledu bodete itak povabljeni in tam dajte na zapisnik svoje ugovore. Če bo županstvo stavbo dovolilo, bodete o tem pravočasno obveščeni, in bodete imeli pravico pritožiti se na občinski in potem na deželni odbor ter ugovarjati stavbi. Zasebno-pravni ugovori (radi svetlobe, zraka itd.) spadajo pred sodišče.

Opozarjamo Vas na § 57. stavbnega reda, ki določa razdaljo 10 metrov za gospodarska poslopja od glavnih stanišč oziroma sosednih stavb. — Sicer pa bo pretiła prej kot ne večja nevarnost sosedu od Vaše strani, kakor pa nasprotno, ker sosed gotovo ne bo gradil lesenega in s slamo kritega poslopja.

63. Županstvo Boh. Bistrica.

Vprašanje:

Nek občan — tukajšnji domačin, oženjen in precej na slabem glasu, se je naselil v sosedni občini, kjer je bil sprejet v domovinsko zvezo po razsodbi okrajnega glavarstva z dne 6. februarja 1909. — Imel je tudi družino, in sicer dva sinova, eden rojen 1886. in drugi 1887. leta. Oba sta na slabem glasu in sta bila že l. 1908 obsojena na 5letno ječo. Bila sta v zaporu že eno leto popred ko je bil oče sprejet v domovinsko zvezo sosedne občine.

Prosimo pojasnila: Sta-li sedaj pristojna v tukajšnji občino ali v sosedno, kjer je dobil domovinsko pravico oče? To z ozirom na okolnost, da sta bila neprostovoljno odsotna in ob času pridobitve očetove domovne pravice v sosedni občini še ne polnoletna, kar sta postala že v zaporu. — Gre namreč za izdajo delavskih knjižic.

Odgovor:

Prostovoljno ali neprostovoljno bivanje obeh sinov v tem slučaju niti ne pride v poštev, ker ne gre za samostojno pridobitev domovinske pravice obeh sinov v sosedni občini, torej v tem slučaju novela k domovinski postavi iz leta 1896 sploh ne pride v poštev, ampak so merodajna tu le določila § 12. domovinskega zakona z dne 3. decembra 1863 drž. zak. št. 105.

Oba sina sta bila takrat, ko je bil sprejet oče v domovinsko zvezo sosedne občine, še mladoletna, torej nista bila sama svoja ali samopravna. Vsled tega sta postala ob sebi pristojna v ono občino, kjer je dobil domovinsko pravico oče.

Kar se tiče izdaje delavskih knjižic — Vas opozarjamo — kakor smo že večkrat pisali —, da jih izda lahko tudi občina bivališča, kar pa v Vašem slučaju najbrž ne bo treba, ker lahko napotite prosilca v njihovo sedanjo domovinsko občino.

64. Gospod F. K. v M.

Vprašanje:

Kaj so odprte trgovske družbe; (§§ 6. in 14. obč. voliln. reda)? Ali je komanditna družba ravno to? Kje naj županstvo avtentično zve, kateri so javni družniki pridobitnega podjetja, da jih vpiše v volilni imenik? Od davkarije se izkaže le, koliko davka plačuje tvrdka.

Odgovor:

Odpрте trgovske družbe so one, pri kojih izvršuje trgovsko obrt dvoje ali več oseb pod skupno tvrdko (firmo) in pri nobenem družabniku ni vdeležba omejena na premoženjske deleže ali vloge; (sodeležba pri podjetju). — Komanditne družbe so pa one, pri katerih je pri trgovski obrti, ki se vodi pod skupno firmo, vdeleženih eden ali več družabnikov le z (gotovimi) imovinskimi vlogami (trgovskimi deleži), pri drugih družabnikih pa vdeležba ni na ta način omejena, ampak so udeleženi s celim svojim premoženjem. — To razmerje, o kojem bi se dalo glede na pravno stališče odprtih trgovskih in komanditnih družb seveda obširneje pisati, pa za presojo njihove volilne pravice za občinske zastope nima pomena, ker § 6. obč. volil. reda družbe kot take itak izključuje od volilne pravice, ampak imajo volilno pravico individualno (posamič) le družabniki (družniki), na podlagi vsakemu posebe predpisanega davka po razmerju deležev; (§ 14. obč. volil. reda). To seveda le v toliko, kolikor so sploh upravičeni voliti in če dosega višina predpisanega jim davka ono vsoto, ki vtemeljuje uvrstitev v kak volilni razred.

Kateri so javni družniki (družabniki) dotičnega podjetja, dožene županstvo pri trgovskem sodišču, ker mora biti vsaka družba vpisana v trgovski register. — Ondi bodo razvidni tudi deleži, s kojimi je vsak posameznik vdeležen pri podjetju; na tej podlagi torej ne bo težko ugotoviti davčni predpis za vsakega posameznika.

65. Gospod F. K. v M.

Vprašanje:

Prodajalke južnega sadja prodajajo blizu cerkve na občinskem svetu med službo božjo sladkarije in sadje. Otroci denar, ki ga dobe od starišev za šolske stvari, tam zapravijo in nekateri opuste celo službo božjo. — Ali ima županstvo pravico, prepovedati to prodajanje, — oziroma da ne dovoli prodajati na občinskem svetu ob cesti? — Če domačini ne smejo prodajati v trgovinah, zakaj bi torej smeli tujci?

Odgovor:

Županstvo mora biti v tem slučaju previdno, da ne pride v navskrižje z obrtnimi oblastmi zaradi kompetence. — Prepovedati prodaje županstvo ne more. Če morda dotična prodajalka ni priglasila obrtnemu oblastvu (t. j. okrajnemu glavarstvu) izvrševanja te proste obrti, bi županstvo k večjemu moglo jo naznaniti.

Nekaj drugega je seveda, kar se tiče prostora. Če prodaja dotična prodajalka svoje blago na občinskem svetu, in to brez dovoljenja županstva, potem pač ne poznamo postave, ki bi branila županstvu v imenu občine kot lastnice sveta prepovedati ondaj prodajo. Seveda sme županstvo tudi zahtevati takojšno odstranitev s tistega prostora — enako, kakor bi to storil vsak zasebni posestnik.

Na katere dnevne čase je omejena prodaja sadja in drugih slaščic, to bode te zvedeli le pri okrajnem glavarstvu.

Otroke se bo pač dalo odpraviti od tam s pomočjo cerkvene avtoritete in s sodelovanjem starišev. Če bi se pa dajalo javno pohujšanje, potem je vsekako tudi dolžnost županova kot načelnika krajevne policije primerno poseči vmes.

Književnost.

„Zločin v Sarajevu“. — Tragična smrt prestolonaslednika Fran Ferdinanda in njegove soproge vojvodinje Hohenberg.

Tako je naslov zelo lični knjižici, ki opisuje na 63 straneh življenje in prežalostno smrt nepozabnega prestolonaslednika Frana Ferdinanda in njegove preblage soproge. — Knjigo krasi mnogo lepih slik iz njegovega vojaškega in srečnega družinskega življenja. — Ni ga med Slovenci poštenega človeka, ki bi ne bil globoko v duši užaloščen nad grozno usodo teh plemenitih žrtev vsled velesrbske ideje pobesnelega morilca. Zato bo vsakemu dobro došla omenjena knjižica, ki naj jo shrani in še v poznih letih pokaže svojim potomcem.

Cena je v primeri z bogato opremo slik jako nizka — knjižica stane le 70 vin. (po pošti 10 vin. več); — naroča se v „Katoliški Bukvarni“ v Ljubljani.

Zbirka slovenskih povesti. — Urejuje prof. I. Grafenauer. — Izšel je v založništvu „Katoliške Bukvarne“ v Ljubljani III. snopič pod naslovom „Vesele povesti“; I. — Ta — 80 strani obsegajoča knjižica vsebuje 3 povesti: „Pravda med bratoma“, spisal naš najboljši pripovedni pisatelj Jos. Jurčič, in dvoje povesti Fr. Jakliča: „Za možem“, in „V pustiv je šla“. Tudi Jaklič je znan kot eden izmed boljših ljudskih pisateljev in so se njegove v prijetnem slogu pisane povesti iz kmečkega življenja (priobčene po večini v „Dom in Svetu“) kaj z veseljem čitale.

Vse povesti so namenjene v razvedrilo ljudstvu, ki bo gotovo rado poseglo po tem zvezku, saj je cena 60 vinarjev tako nizka, da jo lahko utрпи vsakdo. — Priporočamo!

Raznoterosti.

Tuberkuloza in cepljenje koz. Okuženje s tuberkulozo se godi skoraj brez izjeme v otroških letih in nastane vedno po vdihovanju v bronhijalnih bezgavkah. V prvem letu je 1%, v drugem 10%, v tretjem in četrtem letu 25%, v petem in šestem letu 50%, v sedmem do 10. letu 75% in v 11. do 14. leta 95% vseh otrok tuberkulozno okuženih. Torej so skoraj vsi ljudje tuberkulozni. Vendar je bolezen latentna, to je skrita. Človek ima žive bacile v sebi in tak človek se ne more z nova s tuberkulozo okužiti. Te številke dokazujejo, da je tuberkuloza, če nastopi po 5. letu, vedno le recidivna, t. j. se ponavljajoča. Infekcija v prvem letu ni nikoli skrita. V drugem letu obole otroci v 50%, v tretjem in četrtem letu v 20%, v petem in desetem letu v 5%, od 10. do 14. leta le v 2%. V prvem letu je nevarnost največja, 70% jih umrje že v prvem letu in le malo se jih reši v puberteto. Od otrok, kateri se po 8. letu inficira, jih umrje le 1%. Smrtni slučajji za tuberkulozo med 6.—13. letom so recidivni slučajji. Najbrž je vsaka očitna tuberkuloza že po 4. letu recidivna. Torej je neobhodno potreba, otroka že

v prvem letu cepiti, predno se s tuberkulozo okuži. Varujte se starih in bolnih pestunjev, ker pride vse zlo večinoma od teh žensk. Vsako deklo bi se moralo pred vstopom v službo preiskati glede nje zdravja. Za okuženje s tuberkulozo zadostuje, da se otroka od blizu nagovori ali diha v njega. Skrito tuberkulozo se lahko dokaže s Pirquet-reakcijo. Ta reakcija dokazuje, da ima tak človek dovolj oporne moči zoper jetiko. Gotove bolezni, kakor ošpice, pljučnica, oslovski kašelj, norice, influenza, uničujejo te oporne moči in Pirquet postane negativen, in v tem trenutku se nevarno oživi skrita tuberkuloza.

10 najvažnejših iznajdb sedanjega časa. Neka ameriška revija je razpisala vprašanje, katere so desetere najvažnejše iznajdbe našega časa. Došle odgovore je presodila posebna komisija najboljših strokovnjakov in prisodila prvo nagrado Williamu Wymanu iz Washingtona. On je naštel teh-le 10 iznajdb v zadnjih 25 letih: 1. Električna peč, iznajdena l. 1889. katere visoka temperatura dosega najznatnejše natur. moči. S pomočjo elek. peči je mogoče na umeten način proizvajati nekatere drage kamene, glavno pa je, da je ta iznajdba do temelja preosnovala jekleno industrijo. 2. Parna turbina iz leta 1894., ki je prinesla izredne uspehe v porabi pare in potrebuje manj prostora nego prejšnji parni stroji. 3. Avtomobil iz l. 1890., ki je v transportni industriji povzročil velike izpremembe. 4. Kinematograf, ki ga je l. 1893. iznašel Edison. Kinematograf ni samo važen činitelj za izobrazbo ljudskega okusa, marveč postaja ena najznamenitejših šolskih naprav, ki bo otroke rešila suhoparnega pouka iz knjig in omogočila živ nazorni pouk. 5. Brezžični brzojav iz l. 1900., plod dolgotrajnih del Italijana Markonija in Francoza Branlyja. Uspehi in pomen te iznajdbe so tako jasni, da jih ni treba še-le utemeljevati. 6. Aeroplan iz l. 1906., ki je izpolnil stoletne sanje človeštva. 7. „Cynuracija“ kovin, ki vsebujejo srebro: bila je objavljena l. 1890. in je obogatila svet. 8. Linotypni stroj, ki je tiskarsko umetnost, ki je še izza Gutenbergovih časov temeljila na isti ideji, skozi in skozi spremenil. 9. Električni transformatorji, ki jih je l. 1888. iznašel Nikola Tesla in ki omogočujejo napeljavo električnih tokov na velike daljave. 10. Električno varenje, katero je iznašel Elihu Thomson; ta tehnična metoda je kovaško umetnost postavila na čisto novo podlago. — Večina drugih tekmovalcev je navedla te-le iznajdbe kot najvažnejše: 1. Brezžični brzojav. 2. Aeroplan. 3. X-žarki. 4. Avtomobil. 5. Kinematograf. 6. Železobeton. 7. Fonograf. 8. Električna žarnica. 9. Mlatilna turbina. 10. Električni tramvaj. Največ glasov t. j. 97% je dobil brezžični brzojav; aeroplan in x-žarki 75%, avtomobil in kinematograf 65%; glede drugih iznajdb se glasovi močno cepijo.

Nekaj števil. Naša zemlja ima okroglo 1.631 milijonov 500.000 prebivalcev. V Evropi 448.131.000, v Aziji 863.316.000, v Afriki 133.992.000, v Ameriki 178 milijonov 677.000, v Avstraliji 7.387.000. V Evropi je

Rusija na prvem mestu, ima 136.170.000 prebivalcev. Naša država je na tretjem mestu z 51.390.000. Nemčija ima 66.835.000 prebivalcev, Italija 34.671.000. Železnica ima naša država 44.820 km in so se pomnožile v 4 letih za 3215 km. Nemčija ima 61.936 km, Italija 17.228 km. Dolg vseh držav v Evropi znaša 158.051.566.740 K. Največ dolga ima Francija 31 milijard 646.278.592, potem Nemčija 25 milijard 206 milijonov 276.244, Rusija 23.023.149.064 in Avstrija 19.239.613.448 K. Na enega prebivalca v Avstriji pride okroglo 312 K državnega dolga. V vojnem času imajo evropske države 20.012.541 vojakov, v mirnem času pa 4.727.324 mož. Avstrija je štela leta 1912. v mirnem času 424.258 mož, v vojnem času pa 1.872.000.— Največje mesto na svetu je London. Ima 7.251.358 prebivalcev; Dunaj je na sedmem mestu, ima 2.132.523 prebivalcev.

Agrarno-političen tečaj

za odbornike kmetijskih društev, prečast. duhovščino, gg. učitelje in učiteljice ter vse, ki se za zgorajšnje predmete zanimajo, priredi „Slovenska krščansko socialna zveza“ v Ljudskem domu v Ljubljani od 3. do vštetelega 7. avgusta t. l.

Tečaj je velike važnosti, zato je pričakovati obilne udeležbe. **Priglasiti se je takoj na naslov: Slovenska krščansko socialna zveza v Ljubljani.** Udeležencem, ki to želijo, preskrbi „Zveza“ hrano in stanovanje proti dnevni odškodnini 3 K, za vse dni skupaj z vstopnino vred pa 15 K. Denar za hrano in prenočišče je treba poslati naprej obenem s prijavo. Kdor ne reflektira nato, da se mu preskrbi hrana in prenočišče, plača za ves čas 1 K vstopnine, nakar dobi izkaznico.

Za tečaj so pripravljena tako odlična predavanja in načrti, da bi vsaka župnija morala poslati na ta tečaj vsaj eno ali več oseb, delujočih v izobraževalnih in gospodarskih organizacijah. Prosimo zato takojšnjih, mnogoštevilnih prijavil.

Odbor „Slovenske krščansko socialne zveze“.

Zadružna tiskarna v Ljubljani

priporoča

slav. občinskim uradom za predstojace

občinske volitve

vse v to svrhu potrebne tiskovine.

■ Naročila se točno izvršujejo. ■